

“Dzīvības Svētums” 1.Mozus 1:1-27

Kaspars Simanovičs LELB Rīgas Lutera evaņģēliski luteriskās draudzes mācītājs

Iesākumā Dievs radīja debesis un zemi. Bet zeme bija neiztaisīta un tukša, un tumsa bija pār dziļumiem, un Dieva Gars lidinājās pār ūdeņiem. Un Dievs sacīja: "Lai top gaisma." Un gaisma tapa. Un Dievs redzēja gaismu labu esam, un Dievs šķīra gaismu no tumsas. Un Dievs nosauca gaismu: diena, - un tumsu nosauca: nakts. Un tapa vakars un tapa rīts - viena diena. Tad Dievs sacīja: "Lai top velve ūdeņu vidū, kas lai šķir ūdeņus no ūdeņiem." Un Dievs radīja velvi un šķīra ūdeņus, kas zem velves, no ūdeņiem virs velves. Un tā tapa. Un Dievs nosauca velvi: debesis. Un tapa vakars un tapa rīts - otra diena. Tad Dievs sacīja: "Lai saplūst vienkopus ūdeņi, kas zem debesīm, ka sausums taptu redzams." Un tā tapa. Un Dievs nosauca sausumu: zeme, - bet ūdeņu krājumu nosauca: jūras. Un Dievs redzēja to labu esam. Tad Dievs sacīja: "Lai zeme izdod zāli un augus, kas sēklu nes, un augļu kokus, kas augļus nes, pēc savas kārtas, kam sēkla sevī, virs zemes." Un tā tapa. Un zeme izdeva zāli un augus, kas savu sēklu nes, pēc savas kārtas, un kokus, kas augļus nes, kam sēkla sevī, pēc savas kārtas. Un Dievs redzēja to labu esam. Un tapa vakars un tapa rīts - trešā diena. Tad Dievs sacīja: "Lai top spīdekļi debess velvē, lai šķirtu dienu no nakts, un tie lai ir par zīmēm un laikiem, un dienām, un gadiem, un tie lai ir par spīdekļiem debess velvē gaismot pār zemi." Un tā tapa. Tad Dievs radīja divus lielus spīdekļus: lielāko spīdekli, lai valdītu dienu, un mazāko spīdekli, lai valdītu nakti, un zvaigznes radīja. Un Dievs tos lika debess velvē, lai tie gaismotu pār zemi un valdītu dienā un naktī un lai šķirtu gaismu no tumsas. Un Dievs redzēja to labu esam. Un tapa vakars un tapa rīts - ceturtā diena. Tad Dievs sacīja: "Lai ūdeņos mudžēt mudž dzīvu radījumu pulki, un putni lai lido pār zemi, pār debess velvi." Un Dievs radīja lielus jūras zvērus un visus dzīvus radījumus, kas rāpo un pulkiem mudž ūdeņos, pēc to kārtas un ikvienu spārnainu putnu pēc savas kārtas. Un Dievs redzēja to labu esam. Un Dievs svētīja tos, sacīdams: "Vaislojieties un vairojieties un piepildiet ūdeņus jūrā, un putni lai vairojas virs zemes." Un tapa vakars un tapa rīts - piektā diena. Tad Dievs sacīja: "Lai zeme izdod dzīvus radījumus pēc viņu kārtas, lopus, rāpuļus un zemes zvērus pēc viņu kārtas." Un tā tapa. Un Dievs radīja zemes zvērus pēc viņu kārtas un lopus pēc viņu kārtas, un visus rāpuļus pēc viņu kārtas. Un Dievs redzēja to labu esam. Tad Dievs sacīja: "Darīsim cilvēku pēc mūsu tēla un pēc mūsu līdzības; tie lai valda pār zivīm jūrā un pār putniem gaisā, un pār lopiem, un pār visu zemi un visiem rāpuļiem, kas rāpo zemes virsū." Un Dievs radīja cilvēku pēc Sava tēla, pēc Dieva tēla Viņš to radīja, vīrieti un sievieti Viņš radīja.

1.Mozus grāmata 1:1-27

Šis ir viens no tiem Bībeles tekstiem, kas mums atgādina par mūsu aizsākumu, par to, kas ir mūsu izcelsmes un esamības avots. Ar šo patiesību apjaušanu tad arī var sākties ikviena cilvēka tuvošanās kristīgās ticības vēstij. Jau gandrīz divus tūkstošus gadu Baznīca sludina par Jēzu Kristu, kas ar savu nāvi un Augšāmcelšanos mūs ir izglābis no mūžīgās nāves un atšķirtības no Dieva, taču cilvēkam to būs ļoti grūti saprast un pieņemt, ja viņam nebūs pārlicības par Dieva esamību, skaidra priekšstata par to, kas ir viņa vieta šajā pasaulē un kādas ir attiecības ar Radītāju.

Taču šis Svēto Rakstu fragments nesatur tikai ontoloģisku vēstījumu, tas pārsniedz bezkaislīgas informācijas robežas un runā par būtiskāko cilvēka rašanās jautājumu – par cilvēka dzīvības vērtību. Mēs varētu arī neticīgi šūpot galvas un jautāt, vai tiešām ir nepieciešams vēl īpaši par šo tematu runāt, jo ikviens taču apzinās savas dzīvības vērtību. Vai tad pr to neliecina mūsu pašsaglabāšanās instinkti? Kādēļ mēs vēlamies labākus dzīves apstākļus? Kāpēc mēs meklējam ārsta palīdzību slimības gadījumā? Kādēļ nāves draudu priekšā cilvēki pat ir gatavi nodot savus ideālus un aizmirst sev nozīmīgās vērtības? Tādēļ, ka ikvienā cilvēkā mājā iedzimitas bailes no nāves. Tādēļ, ka ikkatrā no mums pastāv spēcīga, iekšēja vēlme dzīvot! Turklāt nevis vienkārši eksistēt, bet baudīt pēc iespējas labāku dzīvi atbilstoši savai izpratnei. Nav nekā šokējošāka, kā uzzināt, ka kaut kādu iemeslu dēļ dzīve vairs nebūs ilga un pavisam drīz no šīs pasaules būs jāšķiras!

Nav nekādu šaubu, ka šajā brīdī ikviens apzinās savas dzīvības vērtīgumu un ne pret kādu naudu

“Dzīvības Svētums” 1.Mozus 1:1-27

Kaspars Simanovičs LELB Rīgas Lutera evaņģēliski luteriskās draudzes mācītājs

negribētu mainīt dzīvību, jo, ja tas nebūs, automātiski nepastāvēs nekāda cita iespēja vai izvēle. Citiem vārdiem sakot, dzīvība ir dārgākais un vērtīgākais, kas cilvēkam pieder.

Tajā pašā laikā mēs ikdienā sastopamies ar neskaitāmiem piemēriem, kas liecina, ka cilvēks līdz galam nenovērtē dzīvības svētumu. Proti, mēs ik dienas tieši vai pastarpināti tiekam konfrontēti ar apzinātu un vardarbīgu cilvēka dzīvības pārtraukšanu. Atsevišķi cilvēki, grupas vai pat tautas tie iznīcinātas rasistiska, etniska, vai reliģiska naida dēļ; cilvēki tiek nogalināti politikas vai vienkārši nejēdzīgu sadzīvīsku iemeslu dēļ.

Šī cilvēcei kopīgā traģēdija nešķiro cilvēkus pēc vecuma – vardarbība un iznīcība vienlaikus skar kā jaunus, tā arī nobriedušus cilvēkus, gan sirmgalvjus, gan mazus bērnus. Ik pa laikam plašsaziņas līdzekļi ziņo par jaundzimušo līķiem, noziedzniekiem, kas aplaupa un slepkavo pensionārus. Šādu gadījumu ir bezgala daudz.

Turklāt līdztekus visiem šiem šausminošajiem notikumiem ir jāmin vēl kāda traģēdija, kas bieži vien paliek apslēpta un neizraisa plašas diskusijas. Aborti. Nerunāsim par gadījumiem, kad medicīnisku kritēriju dēļ ārsti nolemj izdarīt abortu, lai glābtu sievietes dzīvību. Lielākā traģēdija norisinās brīžos, kad izšķiršanās par vēl nedzimuša bērna nogalināšanu tiek pieņemta voluntāri, patvaļīgi, nerēķinoties ne ar kādu informāciju. Šādas reizēs kļūst skaidrs, ka patiesībā cilvēka dzīvība ir lēta, jo ar nedzimuša bērna cilvēktiesībām neviens nerēķinās, - patiesībā mazais cilvēciņš lielākoties tiek uzskatīts par traucēkli, un tādēļ, ka neviens nevēlas uzņemties atbildību, viņš tiek nogalināts, jeb lietojot medicīnas terminoloģiju, tiek veikta ķirurģiska manipulācija.

Protams, domājot par šo komplicēto tematu, nebūtu pareizi izraut problēmu no kopīgā sabiedrības dzīves konteksta. Visi procesi sabiedrībā savā starpā ir saistīti. Milzīgos daudzumos pasaulē tiek tirāzēta un pavairota vardarbība un nežēlība – piemēram, kinoindustrijā, kur viena viduvēja trillera laikā tiek nogalināti dučiem cilvēku. Un mēs pamazām pierodam pie domas – ja vajag, tad vajag! Vai arī – ja traucē, tad var novākt! Kas zina, varbūt tieši šī iemesla dēļ, tādēļ, ka dzīvība cilvēku apziņā ir kļuvusi nevērtīga, daudzi cilvēki arī mokās ar savu pašapziņu un uzskata sevi par nekam nederīgiem. Vēl nesenā pagātnē (un patiesībā vēl joprojām) daudzu apziņā valdīja uzskats, ka cilvēks nav nekas cits, kā matērijas “uzliesmojums”, augsti organizētu, ķīmisku procesu apkopojums.

Taču cilvēks ir kaut kas vairāk nekā ķīmiska formula, vairāk nekā ērtas un bezatbildīgas dzīves traucēklis, ko var likvidēt ar ķirurģiskas manipulācijas palīdzību. “Un Dievs radīja cilvēku pēc Sava tēla, pēc Dieva tēla Viņš to radīja, vīrieti un sievieti Viņš radīja.” (1.Moz.1:27) Šajos vārdos arī slēpjas cilvēka dzīvības svētums un vērtība. Dievs sacīja: “Lai top gaisma!” - un domāja par cilvēku. Viņš radīja zemi un okeānus un domāja par cilvēku. Dievs radīja pasauli un redzēja to labu esam, bet, radīdams cilvēku, Dievs uzlūkoja visu, ko Viņš bija darījis, un redzi, tas bija ļoti labs. Tā, it kā cilvēks ar savu klātbūtni vien piešķirtu jēgu un augstāku labumu apkārtesošajai pasaulei.

Bet cilvēka paša vērtība un dzīves jēga ir meklējama Dievā. To labi apzinājās Dāvids, kurš centās savas dzīves laikā veidot noturīgas attiecības ar savu Radītāju: “Jo Tu radīji manas īkstis, Tu mani veidoji un piešķīri man ķermeni manas mātes miesās. Es Tev pateicos, ka es esmu tik brīnišķīgi radīts, brīnišķīgi ir Tavi darbi, mana dvēsele to labi zina.” (Ps.139.) Jā, Dāvida dvēsele to labi zināja, bet cik daudz šajā pasaulē ir tādu, kuru pašvērtība ir atkarīga no pašu pūliņiem un centieniem, un to nosaka apkārtējo cilvēku spriedumi! Patiesībā mums būtu jābūt skaidrībā par to, ka tieši tādēļ, ka esam Dieva radīti, turklāt pēc Viņa tēla un līdzības, mēs esam vērtīgi un dārgi un nav neviena, kas mums šo Dieva doto pašvērtību varētu atņemt – vai nu tie būtu cilvēki, apstākļi, vai notikumi.

Mēs kā cilvēki esam vērtīgi ne tāpēc, ka esam ekonomiski aktīvi, ziedot spējīgi un dot varoši. Nē, mēs esam vērtīgi un dārgi arī tad, kad esam pavisam mazi vai vēl nedzimuši bērni. Starp citu, Jaunās Derības valodā ir tikai viens vārds, ar kuru vienlaikus apzīmē gan vēl nedzimušu, gan jaundzimušu bērnu. Pamatvērtības un eksistences būtības ziņā Bībelē nav atšķirības starp šiem abiem. Mēs esam vērtīgi arī tad, kad esam gluži veci, arī tad, kad esam slimības un nespēka

“Dzīvības Svētums” 1.Mozus 1:1-27

Kaspars Simanovičs LELB Rīgas Lutera evaņģēliski luteriskās draudzes mācītājs

nomākti. Mūsu vērtība neslēpjas mūsu nodarbēs. Un mūsu dzīvību (vai nu tā ir tikko uzplaiksnījusi, vai arī tuvojas savam noslēgumam) aizsargā Dieva dotais bauslis “Tev nebūs nokaut”.

Mēs zinām, ka nogalināt var ļoti dažādi – primitīvi un rupji; izsmalcināti un ar izdomu; nejauši un nezinot. Man šķiet, ka aborts kā slepkavības forma daudziem cilvēkiem Latvijā pieder pie pēdējā iepriekšminētā varianta – daudzi nezina, ko dara. Neapzinās, kādu vērtību ar ķirurģiskas manipulācijas palīdzību vai nereti ar kaktu dakteru metodēm iznīcina. Un vainīgas nav tikai sievietes! Vainīgi ir vīrieši, kas nevēlas atbildēt par savu rīcību, vīrieši, kas pamudina uz šādu neprātīgu soli un atbalsta to! Protams, izlietu ūdeni nesasmelsi. Mūsu uzdevums ir glābt to, kas vēl glābjams. Mūsu uzdevums ir nožēlot to, kas ir nožēlojams, un piedzīvot, cik patiesībā liela ir Dieva žēlastība. Cik patiesībā augsti Dievs vērtē Savu radījumu – cilvēku!

Mūsu pārkāpumu dēļ Jēzus bija gatavs mirt pie krusta, lai pasargātu neprātīgo cilvēku no viņa paša rīcības sekām. Mums nevienam nav par vēlu piedzīvot to, par ko ir pārliecināts apustulis Jānis: “Ja atzīstamies savos grēkos, tad Viņš ir uzticīgs un taisns, ka Viņš mums piedod grēkus un šķīsta mūs no visas netaisnības.” (1.Jņ.1:9) Kains nokāva Ābelu un paziņoja, ka nav sava brāļa sargs. Mums ir jādzīvo citādi. Mēs esam sava tuvākā sargi. Un lielākā vērtība, kas ir jāsargā, ir dzīvība.